

Przedpełski, Marian

40 lat temu... Halo! Tu Polskie Radio - Sierpc!

Notatki Płockie 23/2-95, 51-52

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Halo!

Tu Polskie Radio – Sierpc!

W swojej niedrukowanej monografii pt. „O powiecie sierpeckim, jego miastach, osadach i wsiach” m.in. pisałem, że Mazowsze Płockie i Ziemia Dobrzyńska, a zwłaszcza powiaty przygraniczne dawnych „Prus Wschodnich” to teren upośledzony przez zaborczą gospodarkę drogową. Omijane stale przez obce rządy przy wytyczaniu arterii ruchu w „nadwiślańskim kraju”, nie według potrzeb życiowych właściwych gospodarzy tej ziemi lecz zgodnie z interesem strategii zaborky.

Dopiero po odzyskaniu niepodległości Polski ożywiło się życie gospodarcze i kulturalne. Ziemie te przecięły magistrale kolejowe, powstały drogi bite, budowano nowe murowane budynki, których było jeszcze niewiele. Rozwijała się oświata i kultura. W latach trzydziestych radio bardzo znacznie przyczyniło się do rozwoju ekonomicznego i kulturalnego tych stron.

Spółceństwo mazowieckie rozumiało dobrze jego wielkie znaczenie kulturalne i gospodarcze i dlatego jako jedno z pierwszych w kraju, brało żywy udział w radiofonizacji. Wszakże to w powiecie lipnowskim odbyły się chyba pierwsze w Polsce, masowe kursy przysposobienia radiowego dla gminnych i gromadzkich instruktorów radiowych. Również w powiecie lipnowskim jako pierwsze w Polsce zostały w pełni zradiofonizowane wsie gminy Szpetal.

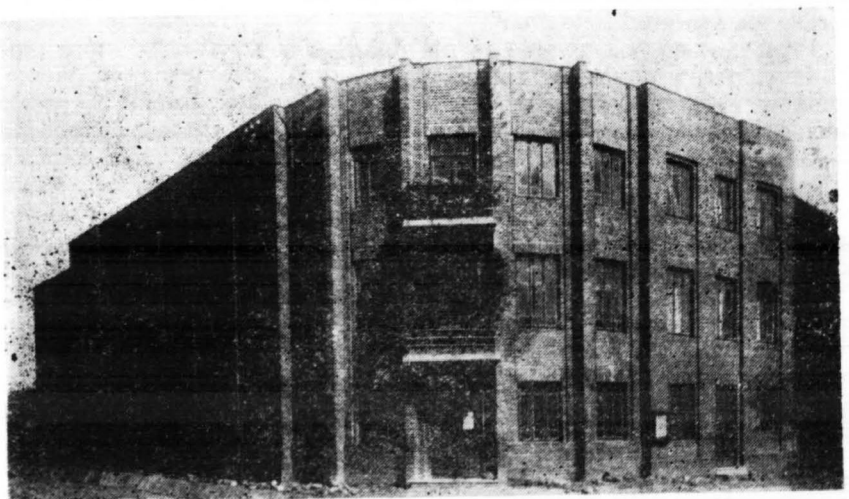
Podobne kursy odbyły się w Sierpcu, Płońsku, Rypinie i Płocku, przy tym Płońsk był jednym z pierwszych w kraju powiatów, które zdobyły się na własną instalację publicznych megafonów, umieszczonych na rynkach i placach miast powiatu.

Od 5 grudnia do 19 grudnia 1937 r. Sierpc zorganizował w ramach „Tygodnia Propagandy

Radia” wystawę radiową z szeregiem imprez propagandowych. Wystawa radiowa zorganizowana przez miejscowy komitet pod protektorem Społecznego Komitetu Radiofonizacji Kraju przeznaczona dla pięciu okolicznych powiatów: płockiego, płońskiego, lipnowskiego, rypińskiego oraz częściowo mławskiego, mieściła się w nowo wybudowanym gmachu Domu Katolickiego.

W obszernych, jasnych salach znajdowały się wielkie, ciekawe i efektowne planse Polskiego Radia, ilustrujące cel, rozwój i rozbudowę techniczną naszej radiofonii oraz jej znaczenie społeczne. Szczególny nacisk położono na rolę radia na wsi, w myśl hasła: „Radio w każdej polskiej chacie”. Intresujący był np. model chaty zradiofonizowanej. Były na tej wystawie eksponaty o charakterze techniczno-propagandowym, jak: odbiorniki, mikrofony itp. Oddzielny, obszerny dział wystawy — to pokaz nowoczesnej produkcji radiotechnicznej, reprezentowanej przez stoiska zagranicznych i krajowych wytwórni radiowych, jak: Philips, Telefunken, Państwowe Zakłady Tele i Radiotechniczne itd. Były też wyświetlane filmy przez Instytut Filmowy przy Polskiej Agencji Telegraficznej.

Wydawnictwa radiowe, propagandowe i informacyjne, rozdawane na miejscu, były cennym materiałem dla przybywających na wystawę mieszkańców Sierpca, Raciąża, Żuromina, Bieżunia i wsi powiatu sierpeckiego oraz okolicznych powiatów, a szczególnie młodzieży szkolnej, która najbardziej interesowała się radiem. Przewidziane były konkursy radioamatorów na najlepiej wykonany radiodbiornik i inne, jak np.: „Które stoisko podoba mi się najwięcej i dlaczego”.

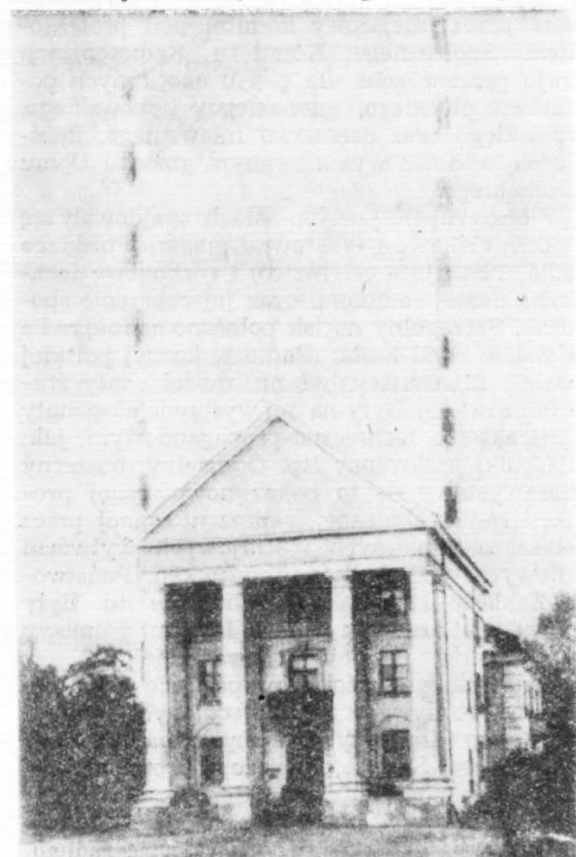

Dom Katolicki w Sierpcu, w którym odbyła się Wystawa Radiowa w 1937 roku.

Nadane były trzy audycje specjalne: jedna z Sierpca, druga z Płocka, a trzecia turystyczna po Mazowszu.

Wystawę zwiedziło do 18 grudnia ponad 6.000 osób. 5 grudnia 1937 r. o godz. 13.00 przy otwarciu ww. wystawy radiowej w Sierpcu redaktor Józef Wysocki z Torunia wygłosił przed mikrofonem pogadankę:

„Halo! Tu Sierpc! Mikrofony sprawozdawcze rozgłośni pomorskiej znalazły się na ziemi mazowieckiej w związku z regionalną wystawą

Radiostacja „Sierpc” w gmachu postarościńskim, marzec 1938 rok.

radiową organizowaną z inicjatywy i straniem Społecznego Komitetu Radiofonizacji Kraju...”
„Bo trzeba państwu wiedzieć, że Sierpc jest bardzo starym grodziszczem...”

„Proszę wziąć pod uwagę, że nie dalek, jak 70 lat temu wznosiło się tutaj zaledwie 300 domków, zbudowanych z drzewa, a tylko 7 kamienic murowanych...”

„Sierpc rośnie w oczach...”

Na zakończenie reportażu omówił red. Wysocki z mieszkańcem Sierpca inż. K. Bunikiewiczem osobliwości i zabytki powiatu sierpeckiego oraz jego cechy regionalne.

Otwarcie wystawy zaszczylił swoją obecnością starosta powiatu płockiego — Derecki, starosta sierpecki — Morawski, wiceprezes Społecznego Komitetu Radiofonizacji Kraju red. Dolnikajtis. Wystawę otworzył starosta sierpecki Morawski.

W ciągu 2 tygodni odbywały się przed mikrofonem nieprzerwane rewie dorobku pięciu po-

wiatów w dziedzinie kulturalnej i artystycznej.

W czasie trwania radiowej wystawy powiatowej w Sierpcu Polskie Radio przy współudziale Wydziałów Powiatowych Sierpca, Płocka, Płońska, Lipna i Rypina zorganizowało trzydniowy kurs przysposobienia radiowego. Program kursu obejmował podstawowe zagadnienia z radia i elektrotechniki oraz budowy aparatów radiowych i instalacji radiowej.

W niedzielę, 19 grudnia 1937 r. odbyło się uroczyste zamknięcie wystawy radiowej w Sierpcu, transmitowane przez wszystkie rozgłośnie polskie. Reportaż o Sierpcu przeprowadził przed mikrofonem red. Józef Wysocki z Torunia.

W salach wystawy od godz. 15 do 20 wzięły udział: chór szkół podstawowych z Sierpca pod batutą nauczyciela Jana Górzyńskiego, kapela ludowa Związku Młodzieży Wiejskiej z Rościszewa oraz chór gimnazjum z Sierpca pod batutą prof. Kaźmierczaka. Audycję przeprowadził red. Witold Sławoniewski z Warszawy. Podczas audycji końcowej wręczony został przez burmistrza miasta Sierpca — Jana Zugaję upominek Polskiego Radia 799999 abonamentowi Józefowi Dęgowskiemu ze wsi Sułocin powiatu sierpeckiego — otrzymał on książeczkę oszczędnościową PKO w Łodzi z wkładem 100 zł oraz srebrną papierośnicę. Szkoła Powszechna nr 1 w Sierpcu otrzymała natomiast czterolampowy aparat radiowy z dwoma głośnikami.

Do stacji krótkofalowej, która pracowała przez cały czas wystawy, społeczeństwo sierpeckie tak się przyzwyczało i przywiązało, że gdy wystawę zlikwidowano, wśród miejscowych zwolenników radia powstała samorzutnie myśl budowy własnej radiostacji pod hasłem: „Sami sobie”.

Dzięki energii specjalnie stworzonego Komitetu, już w trzy miesiące później został zmontowany jeden z dwóch masztów antenowych nowej radiostacji. Jako drugiego masztu użyto pomysłowej, a prostej konstrukcji drewnianej, zbudowanej w czasie wystawy i umieszczonej przed jej wejściem.

Rozgłośnia mieściła się w dawnym gmachu Starostwa, które przeniesione zostało do nowocześniejszego, niedawno ukończonego budynku. Rozgłośnia Sierpecka posiadała moc 1,5 kw w antenie i pracowała na fali 197,3 m tzw. systemem „fali zapożyczonej” (używała bowiem tej samej fali, co stacja w Caracas). Dyrektorem nowej rozgłośni został znany radiokronikarz dr Marian Stępowski.

W marcu 1938 r. w obecności przedstawicieli władz, samorządu, organizacji i wielkich tłumów mieszkańców miasta, powiatu, a nawet sąsiednich terenów Mazowsza Płockiego i Ziemi Dobrzyńskiej, reprezentanci Polskiego Radia dokonali otwarcia nowej Rozgłośni Regionalnej. Była to rozgłośnia „Sierpc”, pierwsza w Polsce radiostacja, wybudowana zbiorowym wysiłkiem społeczeństwa.